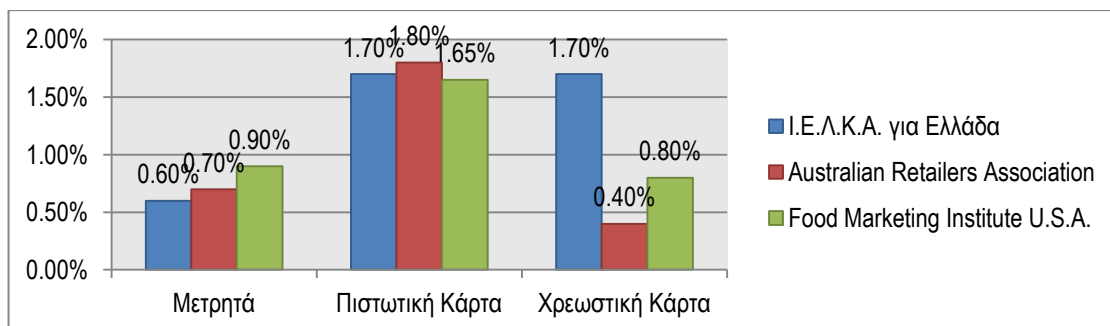

Σημαντική η αύξηση του κόστους στο λιανεμπόριο τροφίμων από την αύξηση χρήσης πιστωτικών/χρεωστικών καρτών

Το ΙΕΛΚΑ πραγματοποίησε πρόσφατα μελέτη η οποία αξιολογεί τους δύο εναλλακτικούς τρόπους πληρωμής στο λιανεμπόριο τροφίμων – πιστωτικές κάρτες και μετρητά – και στην αξιολόγηση των συνεπειών από τη μεταβολή των ποσοστών πραγματοποίησης συναλλαγών με κάθε ένα από τα δύο μέσα πληρωμής, καθώς και τον ρόλο που παίζουν τα διάφορα κόστη όπως οι διατραπεζικές προμήθειες. Τα αποτελέσματα της μελέτης είναι άμεσα εφαρμόσιμα στις τελευταίες εξελίξεις που προέκυψαν στην αγορά εξαιτίας των ελέγχων κεφαλαίων, οι οποίοι αύξησαν σημαντικά το ποσοστό συναλλαγών που πραγματοποιούνται με πιστωτικές κάρτες.

Έως την επιβολή των ελέγχων κεφαλαίων (Ιούλιος 2015) η Ελλάδα είχε ένα από τα υψηλότερα ποσοστά χρήσης μετρητών στο λιανεμπόριο (95%) και ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά χρήσης πιστωτικών και χρεωστικών καρτών. Στο λιανεμπόριο τροφίμων το ποσοστό χρήσης εκτιμάται ότι μέχρι τον Ιούνιο 2015 ήταν στα επίπεδα του 7-8% για τις μεγάλες αλυσίδες σουπερμάρκετ και κάτω από 1% για τα μικρά σημεία πώλησης.

Τα στοιχεία της ανάλυσης κόστους που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της μελέτης, καθώς και τα στοιχεία από αντίστοιχες έρευνες στο εξωτερικό (Food Marketing Institute – USA, Australian Retailers Association, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα) συνηγορούν στο ότι η χρήση πιστωτικών καρτών έχει υψηλότερο κόστος σε σχέση με τη χρήση μετρητών, με το κόστος των πιστωτικών καρτών για το λιανεμπόριο να ανέρχεται σε 1.6-1.8% επί των πωλήσεων και των μετρητών σε 0.6-0.9% επί των πωλήσεων (σχήμα 1).

Σχήμα 1: Κόστος συναλλαγής πληρωμής λιανέμπορων ως ποσοστό επί των πωλήσεων

Τα ποσοστά χρήσης πιστωτικών καρτών, μετά την επιβολή των ελέγχων κεφαλαίων άλλαξαν άρδην. Σύμφωνα με τη σχετική έρευνα του ΙΕΛΚΑ υπάρχουν επιχειρήσεις που το ποσοστό αύξησης της χρήσης πιστωτικών καρτών δεκαπλασιάστηκε. Συνολικά εκτιμάται ότι το ποσοστό για το σύνολο της αγοράς μέσα σε λίγες ημέρες εξαπλασιάστηκε και μετά από ένα μικρό χρονικό διάστημα σταθεροποιήθηκε σε λίγο χαμηλότερα επίπεδο από το μέγιστο όπως αναφέρεται και παρακάτω.

Η ανάλυση κόστους που πραγματοποίησε το ΙΕΛΚΑ (πίνακας 1) είναι αποκαλυπτική για τις συνέπειες που έχει η αύξηση χρήσης πιστωτικών και χρεωστικών καρτών ως μέσο πληρωμής στο λιανεμπόριο τροφίμων. Συγκεκριμένα:

- Εκτιμάται ότι το ποσοστό χρήσης πιστωτικών καρτών αυξήθηκε εξαιτίας των ελέγχων κεφαλαίων μεσοσταθμικά από 4.5% σε 19.5%, με αύξηση για τις αλυσίδες σουπερμάρκετ από 7.5% σε 30% και για τα μικρότερα σημεία πώλησης από 1% σε 7.5%.
- Υπολογίζεται ότι αυτή η εξέλιξη οδηγεί σε ετήσια αύξηση τους λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων κατά 70 εκατ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 0.37% των πωλήσεων. Το ποσό αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό δεδομένου ότι οι κερδοφόρες επιχειρήσεις του κλάδου λειτουργούν με καθαρό περιθώριο κερδοφορίας της τάξης του 1-1.5%.

Σημειώνεται ότι αυτά τα ποσά κόστους είναι μειωμένα καθώς υπολογίζονται με βάση εκτίμηση ύφεσης της αγοράς κατά περίπου 2.5% το δωδεκάμηνο 7/2015-6/2016.

Πίνακας 1: Σύγκριση κόστους όσον αφορά το κόστος διαχείρισης και χρήσης μετρητών και καρτών ανάμεσα το 12μηνο 7/2014-6/2015 και την εκτίμηση για το 12μηνο 7/2015-6/2016 (ποσά σε εκατ. ευρώ)

Εκτίμηση 12μηνο 7/2014-6/2015	Αλυσίδες σουπερμάρκετ	Λοιπά σημεία πώλησης	Σύνολο
Πωλήσεις	10,500	9,000	19,500
Ποσοστό αγορών με πιστωτικές κάρτες	7.5%	1%	
Ποσό αγορών με πιστωτικές κάρτες	787.5	90.0	877.5
Εκτίμηση κόστους λόγω πιστωτικών καρτών¹	27.6	1.5	29.1
Εκτίμηση κόστους λόγω μετρητών²	58.3	53.5	111.7
Σύνολο κόστους	85.8	55.0	140.8
Πρόβλεψη 12μηνο 7/2015-6/2016	Αλυσίδες σουπερμάρκετ	Λοιπά σημεία πώλησης	Σύνολο
Πωλήσεις³	10,250	8,750	19,000
Ποσοστό αγορών με πιστωτικές κάρτες	30%	7.5%	
Ποσό αγορών με πιστωτικές κάρτες	3,075.0	656.3	3,731.3
Εκτίμηση κόστους λόγω πιστωτικών καρτών	107.6	11.2	118.8
Εκτίμηση κόστους λόγω μετρητών	43.1	48.6	91.6
Σύνολο κόστους	150.7	59.7	210.4

Σε κάθε περίπτωση από την ανάλυση προκύπτει σαφής αύξηση του συνολικού κόστους των επιχειρήσεων, εξέλιξη που αναμένεται να είναι εις βάρος του καταναλωτή (εφόσον δεν μειωθούν άμεσα οι προμήθειες χρήσης πιστωτικών και χρεωστικών καρτών). Το αυξημένο αυτό κόστος έρχεται να προστεθεί στις πρόσφατες αυξήσεις του ΦΠΑ στα τρόφιμα.

Δεδομένης της ανάλυσης αυτής, υπάρχουν δύο προτεινόμενες λύσεις προκειμένου να περιορισθεί στο ελάχιστο η αύξηση του κόστους:

¹ Εκτίμηση: 1.7% κόστος για μεγάλες αλυσίδες σουπερμάρκετ και 3.5% για μικρά σημεία πώλησης

² Εκτίμηση: 0.6% κόστος διαχείρισης μετρητών

³ Υπόθεση/Πρόβλεψη: 2.5% ύφεση/πτώση πωλήσεων

- 1) Σημαντική μείωση της προμήθειας των τραπεζών για τις συναλλαγές με πιστωτικές κάρτες, η οποία άλλωστε είναι και η τάση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- 2) Η δραστική μείωση-διαφοροποίηση της προμήθειας για τις χρεωστικές (debit) κάρτες (σε συνδυασμό με προώθηση της χρήσης τους) όπως γίνεται σε χώρες του εξωτερικού όπου η προμήθεια για τις κάρτες αυτές είναι ακόμα και στο 1/10 της αντίστοιχης προμήθειας για τις πιστωτικές κάρτες (βλ. σχήμα 1 όπου είναι σαφές ότι δεν υπάρχει στην Ελλάδα ουσιαστική διαφορά στα κόστη χρήσης πιστωτικών και χρεωστικών καρτών).

Για περισσότερες πληροφορίες:

Δρ. Λευτέρης Κιοσές

Υπεύθυνος Ερευνών

ΙΕΛΚΑ (Ινστιτούτο Έρευνας Λιανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών)

Λ. Κηφισίας 62, Μαρούσι, 15125

Τηλ. 212 1019954, Κιν. 6948538456, e-mail: info@ielka.gr, www.ielka.gr